

*Латинін К., аспірант кафедри
економіки і підприємництва,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна*

*Науковий керівник: Мікловда В.П., д.е.н., проф.,
член-кор.НАН України,
завідувач кафедри економіки і підприємництва
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна*

СТРАТЕГІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

В сучасних умовах господарювання конкурентоспроможність економічної системи обумовлена адекватністю стратегічних рішень, що приймаються її адміністрацією. Рішення в свою чергу необхідно ґрунтувати на факторному аналізі, метою якого є виявлення причино-наслідкових зв'язків між активізацією певних факторів та наслідками їх дії. В процесі аналізу доцільно фактори поділяти на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні стратегічні фактори включають такі чинники розвитку економічної системи, які виникають поза межами системи, але їх дія спрямована або зачіпає дану економічну систему. Відповідно внутрішніми факторами виступають такі, що виникають в системі й обумовлюють її поведінку (спрямованість, темпи розвитку, пріоритети і т.д.).

Зовні системи діє широкий асортимент факторів, але головними, найбільш впливовими в даному дослідженні виділені наступні:

1. Тренди економічного розвитку, що складаються в сучасному економічному житті, але мають довгострокову перспективу дії. Одним з таких трендів виступає глобалізація, яка змінює навколишнє оточення системи і тим самим обумовлює зміни у функціонуванні, фреймінгу та архітектурі системи. Глобалізація впливає на систему через:

а) зміни у світовому, національному, регіональному та корпоративному поділах праці. Поділ праці впливає не лише на товарну номенклатуру, що економіка пропонує споживачам, але й на ринок праці, систему освіти, міграційну активність і т.п. Це великий комплекс впливів на економіку в цілому та її мікро й мезо-рівень;

б) ринкові умови та фактори, які внаслідок глобалізації викликають зміни у товарній політиці економічної системи, маркетинговій підсистемі, змінюючи

як попит так й пропозицію. А це безумовно викликає зміни у економічній діяльності.

2. Економічні фактори в першу чергу відображають структурні трансформації в економіці, які обумовили появу економіки знань цифрової економіки, що суттєво змінило ресурсну базу економічних акцій, вплинуло на формування нової якості праці, також обумовило зміни в освіті, системі життєвого підвищення кваліфікації, появі нових професій. Так, за даними досліджень, що проведені в Чеській республіці, кількість «газелів» - швидкозростаючих компаній активно зростає у невиробничій сфері: «Prevalence of high growth companies in CZ in the service sector (measured based on employment and turnover criteria) was higher than in the manufacturing»[1].

3. Організаційні зовнішні фактори охоплюють впливом створення нових фреймів світового, національного, регіонального та корпоративної економічної активності. До таких організаційних форм віднесено наднаціональні економічні організації, міжнародні або регіональні кластери, транснаціональні корпорації, які не обмежуються фреймінгом, але привносять нові можливості кооперації, нові відносини між учасниками, нові управлінські функції.

4. Технологічні фактори (цифрові технології, роботизація ручної праці, перехід від панування механізації у виробничих процесах до автоматизації, інноваційні платформи, нові валютні механізми) впливають на економічні системи, розширяючи їх виробничі (в широкому сенсі) та фінансові (через краудсорсинг) можливості, а також засоби просування товарів, що суттєво активізує економічну діяльність.

До внутрішніх стратегічних факторів віднесено:

- стан стратегічного управління, який передбачає наявність стратегії та плану її реалізації в процесі економічної діяльності. Стратегічне управління, за думкою Мошака С.М. є умовою конкурентоспроможності економічної системи [2];

- системний фактор, що забезпечує ефективну та цілеспрямовану роботу всього господарюючого суб'єкта. Даний чинник відповідальний за поведінку точки біфуркації економічного гравця, регулює ступінь невизначеності оперативної або майбутньої ситуації. Точка біфуркації визначає шлях майбутнього розвитку, надуваючи економічній системі альтернативні його варіанти. При застосуванні системного підходу до дії економічного об'єкта відбувається спостереження за волатильністю економічних та фінансових показників активності, що може бути викликано флуктуацією всієї системи;

- фактор культури, що в сучасних умовах трансформується в культуру інноваційну, яку запропоновано «розглядати як системне явище, яке представляє собою сукупність інноваційних та культурних складових, що взаємодіють між собою і викликають появу нових благ та їх якостей, що в свою

чергу є основою розвитку суспільства та його економічної сфери. В межах системного підходу інноваційна культура представляє собою матрицю, в якій по вертикалі відображається розвиток новацій, а по горизонталі – види культури (економічна, технологічна та організаційна).[3] Культура забезпечує інституційну основу розвитку економічних систем та їх конкурентоспроможності.

Список використаних джерел

1. Krošlákova M. Dynamics of high growth enterprises – „gazelles”– in Czech Republic. / Monika Krošlákova, Viera Kubičková, Lujza Jurkovičová, Natalya Kubiniy// Problems and Perspectives in Management. – 2015. – Volume 13, Issue 2.– p.27-35
2. Мошак С.М., Мікловда В.П., Шандор Ф.Ф., Кубіній Н.Ю., Кубіній В.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю: системний метод та екзистенціальна експозиція: монографія / Мошак С.М., Мікловда В.П., Шандор Ф.Ф., Кубіній Н.Ю., Кубіній В.В. – Мукачево: Карпатська вежа. – 2017. – 240с.
3. Кубіній В. В. Сучасні концепти інноваційної культури / В. В. Кубіній // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2017. – Вип. 2. – С. 23-27. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2017_2_4